

De minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
De heer H.M. de Jonge
Postbus 20350
2500 EJ Den Haag

Oudlaan 4
3515 GA Utrecht
Postbus 9696
3506 GR Utrecht
Telefoon (030) 273 97 26
www.brancheorganisatieszorg.nl
IBAN NL33 FVLB0699 1645 59

Datum : 20 juli 2020
Ons kenmerk : 200720/BoZ
Betreft : Internetconsultatie Uitvoeringsbesluit Wtza

Geachte heer De Jonge,

Graag reageren ActiZ, NFU, de Nederlandse GGZ, NVZ en VGN verenigd in de Brancheorganisaties Zorg (BoZ) op het concept Uitvoeringsbesluit Wtza. In een brief aan de Tweede Kamer van 10 februari 2020¹ over goed bestuur in de zorg heeft de BoZ gereageerd op de contouren van het voorstel van de Wet integrale bedrijfsvoering (Wib). Het Kabinet is voornemens om in de Wib bepalingen die nu nog in de Governancecode Zorg 2017 (Code) staan, rechtstreeks in de wet op te nemen en van een nadere detaillering en normering te voorzien. De BoZ wijst in de brief op het grote belang dat zelfregulering via de Code en wettelijke regulering complementair en met elkaar in evenwicht zijn. De BoZ vraagt VWS om bij de verdere inkleuring van de Wib in dialoog te gaan met het veld over een werkbaar en werkzaam evenwicht in wettelijke regulering en zelfregulering.

Met dit concept Uitvoeringsbesluit neemt het ministerie van VWS een voorschot op de invoering van de Wib die naar onze opvatting de balans tussen wettelijke regulering en zelfregulering niet ten goede komt en contraproductief zal uitpakken. Hieronder lichten wij dit nader toe.

Aanvullend hierop is van belang dat de BoZ, alsook de NVZD en NVTZ **in opdracht van VWS** een evaluatie uitvoeren naar de governance in de zorgsector in de afgelopen 5 jaar. Hierbij wordt de balans 'zelfregulering - wettelijke regulering' betrokken. De resultaten van deze onderzoeken worden dit najaar verwacht. Wij achten het van groot belang dat de resultaten van deze evaluatie worden afgewacht

¹ Zie: <https://www.brancheorganisatieszorg.nl/wp-content/uploads/2020/02/200210-VKCie-VWS-re-in-breng-AO-governance.pdf>

Van de Brancheorganisaties Zorg (BoZ) maken deel uit:

alvorens over te gaan tot verdere wettelijke regulering van zaken die thans hun plek vinden in de Code. Wij vragen ons af hoe VWS haar rol als opdrachtgever van een beleidsevaluatieonderzoek ziet als de resultaten daarvan kennelijk niet behoeven te worden afgewacht.

Reactie op het concept Uitvoeringsbesluit Wtza

Meld- en vergunningplicht

Strengere toelatingseisen kunnen bijdragen aan het voorkomen van fraude, excessen en onrechtmatige besteding van zorggeld. De BoZ staat dan ook achter de invoering van een meldplicht voor nieuwe zorgaanbieders en het toevoegen van weigerings- en intrekingsgronden aan de vergunning. De meldplicht zal nieuwe zorgaanbieders bewust maken van de (kwaliteits)eisen die aan hen gesteld worden. Dit draagt bij aan goede en veilige zorg. Het Uitvoeringsbesluit beoogt diverse categorieën van bestaande aanbieders uit te zonderen van de meldplicht. De BoZ benadrukt het belang hiervan. Deze categorieën van aanbieders zijn reeds bekend bij de IGJ of verlenen uitsluitend ondersteunende werkzaamheden (zoals vervoer of verstrekken van eten of drinken) waardoor het melden slechts zal leiden tot een administratieve last.

De Wtza en het Uitvoeringsbesluit tezamen zijn het wettelijk kader voor de meld- en vergunningplicht. In het Uitvoeringsbesluit worden diverse uitzonderingen gemaakt, waardoor het voor zorgaanbieders onduidelijk is of zij onder de meld- en/of vergunningplicht vallen. Wij verzoeken u veel duidelijker te maken wie wanneer onder de meld- en/of vergunningplicht valt.

Verklaring omtrent gedrag (VOG)

Het Uitvoeringsbesluit geeft VWS als vergunningverlener *de optie* om een verklaring omtrent het gedrag te verlangen. De VOG hoeft echter niet standaard te worden verstrekt. Het standaard aanleveren van een VOG zou disproportioneel zijn en blijkens de toelichting leiden tot aanzienlijke extra lasten en daarmee gepaard gaande kosten voor (nieuwe) zorgaanbieders. Wij herkennen ons niet in deze argumentatie. De BoZ vindt een standaard VOG een proportionele eis die gesteld mag worden aan bestuurders die toegang willen tot de markt van verzekerde zorg. De VOG-verplichting zou ook moeten gelden voor de rechtspersoon die om de vergunning vraagt (VOG rp). Voor een strenge toegang tot de zorgmarkten menen wij dat naast een verplichte VOG, de toegang tot de zorgmarkt moet voorzien in het doen van een integriteitsonderzoek overeenkomstig de Wet Bibob indien hiervoor valide gronden zijn. Daarnaast is het dringend nodig dat er beter wordt samengewerkt tussen toezichthouders (IGJ, ISZW), Belastingdienst/FIOD en zorgverzekeraars/zorgkantoren en dat het mogelijk wordt gemaakt dat deze partijen informatie mogen uitwisselen, verzamelen en delen met VWS als vergunningverlener.

Van de Brancheorganisaties Zorg (BoZ) maken deel uit:

Onafhankelijke taakvervulling toezichthouder

Zorggeld moet effectief, doelmatig en rechtmatig worden besteed. Daar mag geen misverstand over bestaan. In dit verband moet ongewenste belangenverstremgeling, waarbij iemand meerdere belangen dient die een zodanige invloed op elkaar kunnen uitoefenen dat zijn of haar integriteit in het geding komt, met kracht worden tegengegaan. In de Code is daarom onder meer het volgende geregeld:

'Elke vorm van persoonlijke bevoordeling dan wel belangenverstremgeling van enig lid van de raad van bestuur of van de raad van toezicht en de zorgorganisatie wordt voorkomen en de schijn hiervan wordt vermeden.'

Het Uitvoeringsbesluit Wtza operationaliseert dit voorschrift door de introductie van een reeks van gedetailleerde bepalingen om belangenverstremgeling bij toezichthouders uit te sluiten. De toelichting op het conceptbesluit meldt hierover het volgende:

'Er bestaat een grote variëteit aan zorginstellingen; dat vraagt om ruimte voor flexibiliteit in de regelgeving. Terecht wordt in de Governancecode zorg 2017 opgemerkt dat voorkomen moet worden dat er te veel regels worden opgesteld. "Afvinkgedrag", waarbij de bedoeling van de regels uit het oog verloren wordt, moet worden voorkomen. Good governance gaat uiteindelijk voor een belangrijk deel om het gedrag van mensen. Tegelijkertijd zijn er signalen uit het veld waaruit blijkt dat er behoefte is aan meer duidelijkheid omtrent de interne toezichthouder. Het onderhavige besluit voorziet hierin door de artikelen 6 tot en met 9.'

Wij herkennen ons in deze argumentatie dat afvinkgedrag ongewenst is en dat goed governance zich op gedrag richt. Ook herkennen we de behoefte aan meer duidelijkheid. Behoeftte aan meer duidelijkheid is echter geen argument om over te gaan tot wetgeving. Het is een argument om de Code op dit punt te verhelderen. Er is geen enkele aanleiding om dit in de wet, het Uitvoeringsbesluit of in een regeling te realiseren die juist afvinkgedrag bevordert.

Om meer duidelijkheid te krijgen voor de toezichthouder heeft de BoZ aan de Governance Innovatie en Adviescommissie (IAC) advies gevraagd over ongewenste belangenverstremgeling. Wij verwachten dat een dergelijk advies bij kan dragen aan meer duidelijkheid en/of versterking van de Code op dit punt en dat daarmee kan worden voorzien in de gesignaleerde behoefte op dit punt.

De keuze voor een limitatieve lijst wekt voorts ten onrechte de suggestie dat in alle situaties die de lijst niet beschrijft, kennelijk geen sprake is van ongewenste belangenverstremgeling. Met de beschreven familieverhoudingen kan dat goed geïllustreerd worden. In een raad van toezicht mag geen ouder van de bestuurder zitten. Maar een oom of tante die toeziet op zijn of haar neef of nicht als bestuurder is kennelijk niet bezwaarlijk, daarmee wordt immers volgens de regels gehandeld.

Van de Brancheorganisaties Zorg (BoZ) maken deel uit:

Door op een hoger abstractieniveau te werken van het in de Code verwoorde principe dat belangenverstremgeling ongewenst is, kan naar de context worden gekeken of kan afgewogen worden wat een bepaalde samenstelling van de raad van toezicht doet met het vertrouwen dat in die raad mag worden gesteld. Dan kan niet volstaan worden met het eenvoudigweg afvinken. De zorgaanbieder wordt gevraagd verantwoordelijkheid te nemen en zich daarover te verantwoorden.

Ook biedt de reeks van bepalingen geen ruimte om de context van een (vermeende) belangenverstremgeling mee te wegen, en ontbreekt de mogelijkheid om via beheersmaatregelen ongewenste belangenverstremgeling uit te sluiten.

Mocht het motief zijn dat NZa en/of IGJ hier meer armslag moet worden geboden, dan kunnen we ons daarbij iets voorstellen. Wij zijn graag bereid om daarover mee te denken en het overleg te voeren. Nu wordt naast de civielrechtelijke norm een bestuursrechtelijke norm geïntroduceerd die afwijkt van de norm uit de Code. Deze divergentie in normstelling leidt tot uitvoerings- en nalevingsproblemen en ondergraaft het gezag van de Code. Dit geldt ook voor de artikelen 8 en 9 van het Uitvoeringsbesluit.

De huidige Governancecode Zorg 2017 zet in op een open cultuur waarin bestuurders, toezichthouders en werknemers zichzelf en elkaar aanspreken op gedrag, waarin integriteit onderwerp van gesprek is. Dit zijn aspecten die zich niet bij wet laten regelen.

Maatschappelijk belang

Het Uitvoeringsbesluit regelt dat de interne toezichthouder tot taak heeft te bezien of de dagelijkse of algemene leiding, vanuit het maatschappelijke belang geredeneerd, tot een aanvaardbare belangenafweging komt. De Code stelt dat de maatschappelijke doelstelling en legitimatie van de zorgorganisaties het bieden van zorg aan cliënten is. Vanzelfsprekend wordt hierin ook het maatschappelijk belang meegewogen, maar de vraag rijst hoe beide normen zich tot elkaar verhouden. Hoe gaan IGJ en NZa hierin handhaven? Hoe verhoudt dit zich tot handhaving via de weg van de Governancecommissie waar belanghebbenden zich kunnen melden? In wezen is dit een volgende illustratie dat er geen evenwichtige c.q. duidelijke verhouding tussen overheidsregulering en zelfregulering is gevonden.

Inrichtingsvrijheid

Graag verwijzen wij voor opmerkingen over de inrichtingsvrijheid van zorgorganisaties naar de reactie van de NVTZ. In aanvulling daarop is ons niet helder of het Uitvoeringsbesluit een verbod op "getrapt toezicht" introduceert² dan wel wat de

² Zie blz. 9 van de toelichting van het uitvoeringsbesluit

wetgever onder getrappt toezicht verstaat. Onze ervaring is dat het goed mogelijk is om ook in concerns het toezicht op de verschillende lagen in het concern goed te regelen. De BoZ is gaarne bereid om in afstemming met uw ministerie hierin het veld ook nog verder te ondersteunen.

Tenslotte

Het belang van goede governance in de zorg staat buiten kijf. Aan ons pleidooi in onze brief van februari 2020 voor een betekenisvolle dialoog, is in onze opvatting nog onvoldoende recht gedaan. De timing en inhoud van dit Uitvoeringsbesluit getuigen daarvan. Niets staat ons echter in de weg die dialoog alsnog te voeren en wij nodigen u van harte uit deze aan te gaan.

Met vriendelijke groet,

Wouter van Soest
Voorzitter BoZ-directeurenoverleg

Van de Brancheorganisaties Zorg (BoZ) maken deel uit:

